

In deze Dakenraad wordt het onderwerp van Systems Engineering (SE) meer juridisch benaderd. Dit deel dient in combinatie met deel I uit Dakenraad nummer 131 te worden gelezen.

Systems Engineering en GC: deel 2: juridisch

Daar waar SE wordt gekoppeld aan het geïntegreerde contract zullen er doorgaans twee vraagspecificaties (VS) worden geformuleerd. VS deel I betreft dan het (technische) eisen deel; dit wordt ook wel het productdeel genoemd. Een product in deze context is dan bijvoorbeeld een groendak. Vraagspecificatie II betreft dan vooral het procesdeel. Hierbij kan dan worden gedacht aan een acceptatieplan, het aantoonbaar maken van kwaliteit en het opstellen van een projectmanagement plan.

Voor de SE-systematiek is vooral VS I van belang. Allereerst zullen de eisen door de aanbestedende dienst SMART moeten worden geformuleerd. SMART staat voor: Specifiek, Meetbaar in de zin van beoordeelbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden. Als een eis niet SMART is, kan in juridisch opzicht worden gesteld dat de eis onvoldoende bepaalbaar is, dit terwijl artikel 6: 227 Burgerlijk Wetboek voorschrijft dat overeenkomsten voldoende bepaalbaar moeten zijn.

Als een eis niet bepaalbaar is en als gevolg in de tender ook niet calculeerbaar, leert de arbitrale rechtspraak (RvA 06 feb. 2009; geschilnummer 30.773. R.O 9.3) dat een door de opdrachtgever opengelaten onduidelijkheid heeft te gelden tegen degene die het bestek heeft opgesteld. Dit wordt ook wel de contra proferentem regel genoemd. Het is dus ook in het belang van de opdrachtgever zelf dat qua inhoud omtrent de eisen voldoende duidelijkheid bestaat. Als dat niet het geval is, kan dit de opmaat betekenen voor enorme faalkosten in de vorm van discussies tussen partijen over onder andere kosten, termijnverlenging en allerlei opleveringsperikelen. In paragraaf 4 lid 1 GC 2005 is namelijk bepaald dat het werk per datum oplevering dient te voldoen aan de uit de overeenkomst voortvloeiende eisen. Voldoet het werk niet, dan is sprake van een gebrek. Paragraaf 4 lid 3 GC 2005 bepaalt dat de eisen vanuit de overeenkomst zijn op te delen in eisen voortvloeiend uit normaal gebruik en eisen ten behoeve van bijzonder gebruik.

In de praktijk van SE rijzen hier vele vragen over. Het handelt dan vooral om de vraag wat eisen van normaal gebruik versus eisen van bijzonder gebruik zijn. Als deze eisen op het bouwdeel dak worden geprojecteerd, zou kunnen worden gezegd dat eisen van

normaal gebruik inhouden dat het dak naar aard en functie primair waterkerend moet zijn en dat regulier preventief en correctief onderhoud kan worden gepleegd. Gaat het daarentegen om bijzondere gebruikseisen dan kan worden gedacht aan bijvoorbeeld: bereikbaarheid, beloopbaarheid, inrichting, speciale voorzieningen, alles afhankelijk van aard en functie. Deze eisen moeten uitdrukkelijk in de vraagspecificatie zijn benoemd.

Een opdrachtgever doet er verstandig aan in de tenderinformatie een objectenboom en een eisenboom uit te werken. Hierdoor wordt een inschrijver in staat gesteld op relatief snelle wijze de diverse objecten binnen het systeem met hun verschillende functies en eisen te kunnen doorgronden en af te prijzen. Bij onduidelijkheden kan dan nog in de tender (dus pre-contractueel) een vraag bij de Nota van Inlichtingen worden gesteld.

Overigens zijn de GC 2005 niet op alle punten even transparant. Artikel 2 lid 3 van de basisovereenkomst bepaalt namelijk ten aanzien van de bijzondere gebruikseisen van paragraaf 4 lid 3, dat partijen die eisen, voorafgaande aan de ondertekening van het contract, voldoende met elkaar hebben besproken. Op welk moment die bespreking dan zou moeten plaatsvinden, meldt de GC zelf niet. Door de terminologie 'partijen' te bezigen, mag worden verondersteld dat het werk al aan de inschrijver werd opgedragen. Daarnaast is onduidelijk wat de economische gevolgen van dat overleg zouden kunnen zijn, indien een andere interpretatie van eisen kostenverhogend of -verlagend zou werken.

De eisen vanuit VS I dienen altijd in ogenschouw te worden genomen met de eisen voortvloeiende uit de voor het werk benodigde vergunningen, beschikkingen, ontheffingen en toestemmingen. Met andere woorden: tussen VS I en Annex I Vergunningen bestaat een duidelijke wisselwerking.

In de volgende Dakenraad zal worden stilgestaan bij de verschillende soorten eisen die binnen SE worden gebruikt alsmede de aantoonbaarheid daarvan middels verificatie en validatie.

Mr D.P (Pieter) de Vries
www.kpieto.nl

